

Nie jest to doręczenie w trybie art. 15 zzs⁹ ust.2 i 3 ustawy z 2 marca 2020 r.

Sygn.akt III AUa 613/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 października 2021 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Alicja Sołowińska

Protokolant: Magdalena Zabielska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 5 października 2021 r. w B.

sprawy z odwołania D. B.

przeciwko Dyrektorowi Zakładu Emerytalno - Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w W.

o wysokość świadczenia

na skutek apelacji Dyrektora Zakładu Emerytalno - Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w W.

od wyroku Sądu Okręgowego w Białymstoku V Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 11 lutego 2021 r. sygn. akt V U 1377/19

I. oddala apelację;

II. zasądza od Dyrektora Zakładu Emerytalno – Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w W. na rzecz D. B. 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za II instancję z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się niniejszego orzeczenia do dnia zapłaty.

Sygn. akt III AUa 613/21

UZASADNIENIE

Dyrektor Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji decyzją z dnia 19 marca 2018 r. na podstawie art. 15c w zw. z art. 32 ust. 1 pkt 1 ustawy z 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. z 2016 r. poz. 708 z późn. zm.) oraz na podstawie otrzymanej z IPN informacji z 5 stycznia 2018 r., ponownie od dnia 1 kwietnia 2018 r. ustalił wysokość emerytury D. B.. Przeliczenie powyższego świadczenia polegało na obniżeniu jego wysokości z powodu służby na rzecz totalitarnego państwa w okresie od 1 listopada 1987 r. do 31 lipca 1990 r. stosownie do informacji IPN. Obliczona emerytura stanowiła 59,04 % podstawy wymiaru świadczenia, którą stanowiła kwota 5.422,24 zł. Jej łączna wysokość to 3.201,29 zł. Kwotę tą ograniczono do 2.130,68 zł tj. do przeciętnej emerytury ogłoszonej przez Prezesa ZUS.

Kolejną decyzją z dnia 19 marca 2018 r. wydaną w oparciu o art. 22a w związku z art. 32 ust. 1 pkt 1 w/w ustawy oraz informację z 5 stycznia 2018 r., Dyrektor Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji ponownie ustalił wysokość renty inwalidzkiej D. B. na kwotę 772,35 zł. W decyzji wskazano, że nie wypłaca się renty inwalidzkiej z uwagi na posiadanie prawa do korzystniejszej emerytury policyjnej.

D. B. odwołał się od powyższych decyzji. Zaskarżonym decyzjom zarzucił naruszenie art. 107 § 1 pkt 4 k.p.a., przepisów ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji (...) oraz ich rodzin, tj. art. 22a w zw. z art. 22a ust. 3 oraz art. 13 ust. 1 lit. 1c w zw. z art. 13b, art. 15c ust. 1 pkt 1 w zw. z art. 15c ust. 3, art. 22a zw. z art. 2, art. 30, art. 32 ust. 1 i ust. 2, art. 67 ust. 1 w zw. z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP, art. 15c ust. 3 oraz naruszenie przepisów Konstytucji: art. 32 ust. 1 w zw. z art. 10 ust. 2 i ust. 4 ustawy zaopatrzeniowej, art. 32 ust. 2 Konstytucji RP w zw. z art. 13b ustawy zaopatrzeniowej. Odwołujący wskazał również na naruszenie art. 1 Protokołu nr (...) do Konwencji o ochronie praw Człowieka i podstawowych wolności sporządzony w P. dnia 20 marca 1952 r. w zw. z art. 10 ust. 2 i ust. 4 ustawy zaopatrzeniowej oraz art. 8 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka i Podstawowych Wolności sporządzoną w R. 4 listopada 1950 r.

Wskazując na powyższe wniósł o zmianę zaskarżonych decyzji w całości poprzez przyznanie świadczeń w dotychczasowej wysokości oraz zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy w Białymstoku wyrokiem z 11 lutego 2021 r. zmienił zaskarżone decyzje i ustalił wysokość emerytury i renty inwalidzkiej D. B. w wysokości obowiązującej przed 1 kwietnia 2018 r. z uwzględnieniem późniejszych waloryzacji (pkt I), orzekł o kosztach postępowania (pkt II) oraz ustalił, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji (pkt III).

Sąd I instancji ustalił, że D. B. (ur. w dniu (...)) w dniu 30 lipca 1985 r. został przyjęty do służby kandydackiej na stanowisko kursanta, a następnie od 1 sierpnia 1987 r. na stanowisko milicjanta Plutonów Lekkich (...) B.. W okresie od 1 listopada 1987 r. do 31 lipca 1990 r. odwołujący pełnił służbę jako milicjant-kurier Poczty Specjalnej Wydziału Łączności Wojewódzkiego Urzędu Spraw Wewnętrznych w B.. Odwołujący po zwolnieniu ze służby w Milicji Obywatelskiej został mianowany z dniem 1 sierpnia 1990 r. na policjanta Sekcji IV Wydziału Łączności KWP B..

Dyrektor Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji decyzjami z dnia 26 stycznia 2010 r. i 10 listopada 2010 r. ustalił D. B. prawo do policyjnej emerytury i prawo do policyjnej renty inwalidzkiej. Organ decyzją z dnia 28 lutego 2017 r. ustalił wysokość emerytury na kwotę 4.337,79 zł. Na skutek zmiany przepisów ustawy z 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji (...) i po pozyskaniu informacji IPN o przebiegu służby wskazującej, że D. B. od 1 listopada 1987 r. do 31 lipca 1990 r. pełnił służbę na rzecz totalitarnego państwa, o której mowa w art. 13b ustawy, organ rentowy wydał zaskarżone decyzje.

Sąd Okręgowy wskazał, że odwołujący kwestionował przyjęcie przez organ rentowy, że jego służba w okresie od 1 listopada 1987 r. do 31 lipca 1990 r. była wykonywana na rzecz państwa totalitarnego. W tym kontekście, Sąd wskazał, że zastosowane wobec odwołującego przepisy wprowadzono na mocy art. 1 ustawy nowelizującej z 16 grudnia 2016 r. Sąd Okręgowy odwołał się następnie do treści przepisu art. 15c i art. 22a ustawy zaopatrzeniowej określające zasady obliczania emerytury oraz renty funkcjonariusza, który pełnił „służbę na rzecz totalitarnego państwa”.

Sąd I instancji miał na uwadze, że Sąd Okręgowy w Warszawie zwrócił się z zapytaniem prawnym do Trybunału Konstytucyjnego z uwagi na powzięte wątpliwości co do zgodności z Konstytucją RP przepisów art. 15c, art. 22a oraz art. 13 ust. 1 lit. 1c w związku z art. 13b ustawy zaopatrzeniowej w brzmieniu nadanym przez art. 1 ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji (...) oraz ich rodzin. Sprawa zawisła przed Trybunałem Konstytucyjnym w dniu 27 lutego 2018 r. pod sygnaturą P 4/18 i do chwili obecnej nie zostało wydane rozstrzygnięcie. W ocenie Sądu, pomimo faktu procedowania przez Trybunał Konstytucyjny w zakresie przepisów będących podstawą prawną rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie, okoliczności faktyczne pozwoliły na wyrokowanie bez potrzeby weryfikowania konstytucyjności przepisów przez Trybunał Konstytucyjny.

Sąd Okręgowy wskazał również, że w pełni akceptuje stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w postanowieniu z dnia 9 grudnia 2011 r., II UZP 10/11, w którym wskazano brak związania sądu ubezpieczeń społecznych informacją IPN o przebiegu służby, przez co w sprawach z odwołania od decyzji Dyrektora Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji na podstawie art. 473 § 1 k.p.c., postępowanie dowodowe nie jest niczym ograniczone.

Sąd I instancji odwołując się do art. 13b ustawy zaopatrzeniowej wskazał, że nie wystarczy pełnić służby w jednostkach wymienionych w art. 13b, albowiem służba ta musi mieć jeszcze cechy „służby na rzecz totalitarnego państwa”. Inna wykładnia cytowanego przepisu miałaby charakter niekonstytucyjny i naruszałaby m. in. art. 30 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej w zakresie godności człowieka, której ochrona i poszanowanie jest obowiązkiem poprzez stygmatyzowanie emerytów policyjnych i ich dyskredytację prawną i moralną. Osoby te potraktowane zostałyby jako służące władzy komunistycznej, dążącej do absolutnego podporządkowania sobie obywateli i wszystkich sfer ich życia, uznając ich za osobowy substrat aparatu bezpieczeństwa tj. państwa reżimowego czy policji politycznej. Ustawa nie precyzując stanowisk w aparacie bezpieczeństwa dotyczyłaby więc także osób, których funkcja czy praca nie miały charakteru operacyjnego, lecz pomocniczy, niezwiązany z głównymi funkcjami resortu.

W ocenie Sądu Okręgowego, inne rozumienie cytowanego przepisu prowadziłyby też do sprzeczności z art. 67 ust. 1 Konstytucji w zw. z art. 31 ust. 3 Konstytucji (prawo do zabezpieczenia społecznego) z uwagi na brak zróżnicowania emerytów mundurowych i brak proporcjonalności przyjętych rozwiązań. Ustawodawca nadto przyjął fikcję prawną polegającą na przyjęciu mnożnika o % podstawy wymiaru, tak jakby funkcjonariusze nie pracowali jak też, niezależnie od ich służby poza jednostkami wymienionymi w art. 13b często wieloletniej, wprowadził ograniczenie, zgodnie z którym wysokość emerytury nie może być wyższa niż miesięczna kwota przeciętnej emerytury wypłaconej przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Takie drastyczne rozwiązania ustawowe przy braku prokonstytucyjnej wykładni z pewnością doprowadziłyby również do naruszenia art. 2 Konstytucji (ochrony praw nabytych poprzez zakaz stanowienia norm arbitralnie odbierających lub ograniczających prawa podmiotowe, zasady zaufania do państwa i stanowionego przez nie prawa, zasady sprawiedliwości społecznej), a w odniesieniu do praw majątkowych także art. 64 ust 2 Konstytucji.

W związku z tym, że ustawa dezubekizacyjna nie zawiera definicji „służby na rzecz totalitarnego państwa”, Sąd Okręgowy zakładając kompletność systemu prawnego, odwołał się do definicji tego pojęcia zawartego w ustawie z 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz o treści tych dokumentów (Dz. U. z 2019 r. poz. 430). Zgodnie z preambułą tej ustawy służbą tego rodzaju jest „praca albo służba w organach bezpieczeństwa państwa komunistycznego, lub pomoc udzielana tym organom przez osobowe źródło informacji, polegające na zwalczaniu opozycji demokratycznej, związków zawodowych, stowarzyszeń, kościołów i związków wyznaniowych, łamaniu prawa do wolności słowa i zgromadzeń, gwałceniu prawa do życia, wolności, własności i bezpieczeństwa obywateli, była trwale związana z łamaniem praw człowieka i obywatela na rzecz komunistycznego ustroju totalitarnego”. Przepis art. 13b ust. 1 pkt 5 lit. d wskazuje, że za służbę na rzecz totalitarnego państwa uznaje się służbę osób wykonujących czynności operacyjno-techniczne niezbędne w działalności Służby Bezpieczeństwa.

Sąd I instancji uznał za niewątpliwie, że w spornym okresie D. B. pełnił służbę w Wydziale Łączności Wojewódzkiego Urzędu Spraw Wewnętrznych w B., co wynika z dokumentów znajdujących się w aktach osobowych. Tym niemniej, jak zauważył Sąd, przepis art. 13b ust. 1 pkt 5 lit. d wymaga jeszcze stwierdzenia, że osoba pełniąca służbę w tej jednostce wykonywała czynności operacyjno-techniczne niezbędne w działalności Służby Bezpieczeństwa.

Sąd Okręgowy odnosząc się do czynności operacyjno-technicznych, niezbędnych w działalności Służby Bezpieczeństwa wskazał, że były one elementem tajnej inwigilacji, również z użyciem agentury, jednostek podejrzewanych o wrogą działalność przeciwko ówczesnemu państwu. Polegały one w szczególności na zakładaniu podsłuchów (telefonicznych, telegraficznych, pokojowych), podglądów, robieniu dokumentacji fotograficznej, tajnych przeszukań, prowadzeniu obserwacji i kontroli korespondencji. Mogły je wykonywać tylko ściśle wskazane jednostki, a to Biuro (...) MSW i wydziały (...) /WUSW/ oraz Biuro (...) MSW i wydziały (...) /WUSW/ oraz do chwili likwidacji

Zarządzeniem 115/org z 30 maja 1989 r. Ministra Spraw Wewnętrznych Biuro W i wydziały W (...) /WUSW/. Natomiast działalność Zarządu Łączności i jego odpowiedników terenowych pozostawała w zupełnej odrębności od czynności operacyjno-technicznych niezbędnych w działalności Służby Bezpieczeństwa. Sąd zwrócił uwagę, że z ogólnie dostępnych informacji nie wynika, aby jednostki te miały jakiegokolwiek uprawnienia do prowadzenia tajnych czynności polegających na inwigilacji poprzez np.: zakładanie podsłuchów, przeszukania, obserwację, sporządzanie dokumentacji fotograficznej, czy perlustracji korespondencji. Zadaniem pionu łączności było świadczenie usług podmiotom, które wyżej wskazano w zakresie określonym stosownymi przepisami. Tym samym realizowane w latach 1984-1990 przez funkcjonariuszy Zarządu Łączności Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i jego odpowiedników terenowych czynności służbowe nie były czynnościami operacyjno-technicznymi niezbędnymi w działalności Służby Bezpieczeństwa o których mowa w art. 13b ust. 1 pkt 5 lit. d ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji (...) oraz ich rodzin (zob. Czynności-operacyjno-techniczne-opinia.pdf (nszpz.pl)).

Wobec powyższego, Sąd Okręgowy uznał, że materiał dowodowy zgromadzony w sprawie nie wskazywał aby D. B. w okresie wynikającym z informacji IPN wykonywał wyżej określone zadania o charakterze operacyjno-technicznym. Sąd Okręgowy dał również wiarę zeznaniom D. B., gdyż znajdowały one potwierdzenie w aktach osobowych odwołującego z których nie wynika, że odwołujący miałby pełnić służbę na rzecz państwa totalitarnego w rozumieniu wcześniej określonym. Jednocześnie Sąd zauważył, że organ rentowy nie przejawiał odpowiedniej inicjatywy dowodowej aby wykazać, że odwołujący „pełnił służbę na rzecz totalitarnego państwa” w rozumieniu wskazanym w uchwale Sądu Najwyższego w sprawie III UZP 1/20.

Mając na uwadze powyższe Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżone decyzje, a o kosztach orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. i 99 k.p.c. w zw. § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 265).

Apelację od powyższego wyroku wywiódł Dyrektor Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji zaskarżając wyrok w części (pkt I i II) i zarzucając naruszenie:

1. art. 15c oraz art. 22a w zw. z art. 13b ustawy zaopatrzeniowej z 18 lutego 1994 r., oraz art. 2 ust 1 i ust 4 ustawy zmieniającej z 16 grudnia 2016 r. poprzez ich niezastosowanie w sytuacji gdy bezspornym jest, iż odwołujący pełnił służbę na rzecz totalitarnego państwa zdefiniowaną w art. 13b ustawy zaopatrzeniowej, a w związku z tym spełnione zostały przesłanki warunkujące ponowne przeliczenie jego świadczenia z zabezpieczenia społecznego służb mundurowych,

2. art. 15c oraz art. 22a w zw. z art. 13a ust. 5 ustawy zaopatrzeniowej w zw. z § 14 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 18.10.2004 r. w sprawie trybu postępowania i właściwości organu w zakresie zaopatrzenia emerytalnego funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu i Państwowej Straży Pożarnej oraz ich rodzin (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 r. poz. 1148 ze zm.) poprzez ich niezastosowanie, a tym samym błędne ustalanie wysokości policyjnej emerytury oraz policyjnej renty inwalidzkiej w stosunku do byłego funkcjonariusza pełniącego służbę na rzecz totalitarnego państwa, o której mowa w art. 13b ustawy zaopatrzeniowej,

3. art. 2 ust. 1 i ust 4 ustawy zmieniającej poprzez ich niezastosowanie, w sytuacji gdy z informacji o przebiegu służby z dnia 05.01.2018 r., jak również zeznań Odwołującego się oraz zgromadzonych w aktach sprawy dokumentów dotyczących przebiegu służby Odwołującego się wynika jednoznacznie, że w okresie od dnia 01.11.1987 r. do dnia 31.07.1990 r. pełnił służbę na rzecz totalitarnego państwa, o której mowa w art. 13b ust 1 pkt 5 litera d ustawy zaopatrzeniowej,

4. art. 178 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 1997 r., nr. 78 poz. 483 z późn. zm.) w zw. z art. 15c i art. 22a ustawy zaopatrzeniowej oraz art. 2 ust 1 i 4 ustawy zmieniającej poprzez jego niezastosowanie i wydanie orzeczenia z pominięciem obowiązujących przepisów prawa,

5. art. 188 pkt 1 i 2 Konstytucji RP poprzez samodzielne rozstrzygnięcie niejako „w zastępstwie” Trybunału Konstytucyjnego o niezgodności art. 15c oraz art. 22a ustawy zaopatrzeniowej oraz art. 2 ust 1 i 4 ustawy zmieniającej, w oparciu o które wydane zostały zaskarżone decyzje, pomijając wynikającą z tego przepisu wyłączną kompetencję Trybunału Konstytucyjnego w zakresie stwierdzania zgodności ustaw z Konstytucją RP oraz z ratyfikowanymi umowami międzynarodowymi, których ratyfikacja wymagała uprzedniej zgody wyrażonej w ustawie,

6. art. 177 § 1 pkt 3¹ k.p.c. poprzez jego niezastosowanie i w konsekwencji nie zawieszenie postępowania odwoławczego do czasu rozstrzygnięcia postępowań toczących się przed Trybunałem Konstytucyjnym w sprawach oznaczonych sygn. akt P 4/18, sygn. akt 16/19 oraz sygn. akt P 10/20, w których ma zostać rozstrzygnięta kwestia zgodności z Konstytucją art. 15c, art. 22a i art. 24a w związku z art. 13b ustawy zaopatrzeniowej w brzmieniu nadanym przez art. 1 ustawy zmieniającej w związku z art. 2 tej ustawy, w sytuacji gdy głównym zarzutem Odwołującego się jest niekonstytucyjność przepisów stanowiących podstawę wydania zaskarżonych decyzji z dnia 19.03.2018 r. o ponownym ustaleniu wysokości policyjnej emerytury oraz policyjnej renty inwalidzkiej,

7. art. 233 k.p.c. w zw. z art. 13b ustawy zaopatrzeniowej poprzez przekroczenie zasady swobodnej oceny dowodów, a w związku z tym bezpodstawne uznanie przez sąd I instancji, wbrew jednoznacznym ustaleniom dokonanym w toku postępowania dowodowego, iż służba Pana D. B. nie stanowi „służby na rzecz totalitarnego państwa” w rozumieniu ustawy zaopatrzeniowej,

8. przepisów postępowania, a to art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 252 k.p.c., które miało wpływ na treść rozstrzygnięcia, polegające na zakwestionowaniu przez Sąd I instancji oświadczenia IPN, pomimo braku udowodnienia przez Odwołującego się okoliczności przeciwnych,

9. art. 232 k.p.c. w zw. z art. 6 k.c. w zw. z art. 13b i art. 15c oraz art. 22a ustawy zaopatrzeniowej poprzez bezpodstawne uznanie iż pozwany organ emerytalny zobowiązany był do wykazywania, iż Odwołujący się podejmował jakąkolwiek działalność polegającą na zwalczaniu opozycji demokratycznej, związków zawodowych, stowarzyszeń, kościołów i związków wyznaniowych, łamaniu prawa do wolności słowa i zgromadzeń, gwałceniu prawa do życia, wolności, własności i bezpieczeństwa obywateli, była trwale związana z łamaniem praw człowieka i obywatela na rzecz komunistycznego ustroju totalitarnego,

10. art. 13b ustawy zaopatrzeniowej poprzez bezpodstawne przyjęcie iż dla uznania, że służba wykonywane była na rzecz totalitarnego państwa niezbędne jest wykazanie faktu osobistego podejmowania działań polegających na zwalczaniu opozycji demokratycznej, związków zawodowych, stowarzyszeń, kościołów i związków wyznaniowych, łamaniu prawa do wolności słowa i zgromadzeń, gwałceniu prawa do życia, wolności, własności i bezpieczeństwa obywateli, była trwale związana z łamaniem praw człowieka i obywatela na rzecz komunistycznego ustroju totalitarnego, gdy z literalnego brzmienia art. 13b wynika wprost, iż kwalifikacja powyższa uzależniona jest jedynie od ustalenia faktu pełnienia służby w jednej z jednostek wymienionych w tym przepisie,

11. art. 13b ustawy zaopatrzeniowej poprzez wprowadzenie do zawartej w tym artykule definicji „służby na rzecz totalitarnego państwa” przesłanek z tego przepisu niewynikających tj. obowiązek dodatkowego wykazywania, iż praca lub służba w jednostkach i formacjach wymienionych w treści tego przepisu polegała na zwalczaniu opozycji demokratycznej, związków zawodowych, stowarzyszeń, kościołów i związków wyznaniowych, łamaniu prawa do wolności słowa i zgromadzeń, gwałceniu prawa do życia, wolności, własności i bezpieczeństwa obywateli, była trwale związana z łamaniem praw człowieka i obywatela na rzecz komunistycznego ustroju totalitarnego, co w konsekwencji prowadzi do nieuzasadnionego, sprzecznego z jednoznacznym, literalnym brzmieniem tego przepisu, zawężenia wprowadzonej w nim przez ustawodawcę definicji tej służby,

12. art. 87 ust 1 Konstytucji RP w zw. z art. 13b ustawy zaopatrzeniowej oraz treścią preambuły ustawy lustracyjnej, poprzez nieuzasadnione przyjęcie przez Sąd I instancji iż treść preambuły ustawy lustracyjnej stanowi normę prawną lub regułę interpretacyjną istotną dla ustalenia treści regulacji wynikającej z brzmienia art. 13b ustawy zaopatrzeniowej, pomimo iż definicja „służby na rzecz totalitarnego państwa”, zawarta w art. 13b ustawy

zaopatrzeniowej jest kompletna i jednoznaczna, a w związku z tym wyklucza dokonywanie innych poza językową wykładni jej znaczenia,

13. art. 87 § 1 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym, poprzez uznanie przez sąd I instancji związku treści uchwały SN z dnia 16 września 2020 r., sygn. akt III UZP 1/20.

Wskazując na powyższe zarzuty skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w części tj. w zakresie pkt I i II, a w konsekwencji oddalenie odwołań od decyzji Dyrektora Zakładu Emerytalno - Rentowego MSWiA z dnia 19.03.2018 r. o ponownym ustaleniu wysokości policyjnej emerytury oraz policyjnej renty inwalidzkiej w całości, zasądzenie od odwołującego na rzecz Dyrektora Zakładu (...) MSWiA kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego za II instancję. Jako wniosek ewentualny sformułowano wniosek o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu sądowi decyzję w zakresie zasądzenia na rzecz pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego za II instancję.

W odpowiedzi na apelację, D. B. wniósł o oddalenie apelacji oraz zasądzenie od organu rentowego na jego rzecz kosztów zastępstwa procesowego za II instancję.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje

Apelacja jest niezasadna.

Przedmiotem sporu w rozpoznawanej sprawie jest wysokość emerytury i renty D. B. obniżona decyzją Dyrektora Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji z 19 marca 2018 r., na podstawie art. 15 c w związku z art. 32 ust. 1 pkt 1 oraz 22a w zw. z art. 32 ust. pkt 1 ustawy z 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz.U. z 2016 r. poz. 708, z późn. zm.) – zwana dalej ustawą zaopatrzeniową, oraz w oparciu o informację otrzymaną z IPN z 5 stycznia 2018 r. o przebiegu służby odwołującego się na rzecz totalitarnego państwa, o której mowa w art. 13b ustawy.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że nie zasługuje na uwzględnienie zawarty w apelacji organu rentowego zarzut obrazy art. 233 § 1 k.p.c. Przepis ten określa sądowi granice swobody oceny dowodów. Jak wiadomo, zgodnie z utrwalonym orzecznictwem zawiera on przede wszystkim nakaz - nie doznający wyjątku - aby wyrażona ocena w aspekcie wiarygodności dokonana była na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału w sprawie oraz uwzględnienia wszystkich dowodów przeprowadzonych w postępowaniu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 18 lipca 2002 r., IV CKN 1256/00, LEX nr 80267; wyrok Sądu Najwyższego z 26 stycznia 2000 r., III CKN 562/98 (...); postanowienie Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2002 r., II CKN 691/99, LEX nr 54339, Prok. i Pr.- wkł. (...)). Takiemu obowiązkowi Sąd Okręgowy sprostał, wskazując w sporządzonym uzasadnieniu dowody, na których się oparł i wyjaśniając motywy rozstrzygnięcia. Swoje ustalenia, Sąd Okręgowy poczynił uwzględniając wszystkie zebrane w sprawie dowody i przyjmując wykładnię przepisów prawa stosownie do poczynionych ustaleń faktycznych. Dotyczy to w szczególności ustalenia, iż D. B. w okresie od 1 listopada 1987 r. do 31 lipca 1990 r. nie pełnił służby na rzecz totalitarnego państwa.

Sąd I instancji poprzez zakwestionowanie informacji IPN nie naruszył również przepisu art. 252 k.p.c.

Odnosząc się do tego zarzutu należy wskazać, że podstawą do obniżenia emerytury i renty należnej D. B. była informacja IPN z 5 stycznia 2018 r. o przebiegu służby odwołującego się na rzecz totalitarnego państwa. Przypomnieć należy, iż informacja ta została wydana przez IPN w oparciu o art. 13a ustawy zaopatrzeniowej, w brzmieniu nadanym mu art. 1 pkt 3 ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji (Dz.U.2016 poz. 2270). Zgodnie z treścią art. 13a. ust. 1 na wniosek organu emerytalnego Instytut Pamięi Narodowej - Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu sporządza na podstawie posiadanych akt osobowych i, w terminie 4 miesięcy od dnia otrzymania wniosku, przekazuje organowi emerytalnemu informację o przebiegu służby

wskazanych funkcjonariuszy na rzecz totalitarnego państwa, o której mowa w art. 13b. Zgodnie z art. 13a ust. 5 ustawy informacja o przebiegu służby jest równoważna z zaświadczeniem o przebiegu służby sporządzonym na podstawie akt osobowych przez właściwe organy.

W myśl § 14 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z 18 października 2004 r. w sprawie trybu postępowania (...) środkiem dowodowym potwierdzającym datę i podstawę zwolnienia ze służby oraz okres służby jest zaświadczenie o przebiegu służby sporządzone na podstawie akt osobowych funkcjonariusza wystawione przez właściwe organy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej. Zdaniem Sądu Apelacyjnego, organ rentowy ustalając wysokość emerytury i renty D. B. był związany treścią informacji IPN o przebiegu jego służby „na rzecz totalitarnego państwa”, bowiem w świetle obowiązujących przepisów organ ten nie ma możliwości kontroli ani oceny informacji dotyczącej przebiegu służby funkcjonariusza. Sąd Okręgowy natomiast nie jest związany tą informacją, bowiem ubezpieczony ubiegający się o świadczenia z ubezpieczenia społecznego w postępowaniu przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych może wszelkimi dowodami wykazywać okoliczności, od których zależą jego uprawnienia z tytułu ubezpieczenia.

W orzecznictwie sądów powszechnych, sądów administracyjnych oraz Sądu Najwyższego ukształtował się jednolity pogląd, zgodnie z którym okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość mogą być udowodnione wszelkimi środkami dowodowymi przewidzianymi w Kodeksie postępowania cywilnego. Ponadto przeciwko informacji o przebiegu służby mogą być przeprowadzane przeciwdowody. Sąd Najwyższy (por. wyroki z 9 kwietnia 2009 r., I UK 316/08, LEX nr 707858; z 6 września 1995 r., II URN 23/95, OSNAPiUS 1996 nr 5, poz. 77, z 8 kwietnia 1999 r., II UKN 619/98, OSNAPiUS 2000 nr 11, poz. 439, z 4 października 2007 r. I UK 111/07, LEX nr 275689, z 2 lutego 1996 r., II URN 3/95, OSNAPiUS 1996 nr 16, poz. 239 oraz z 25 lipca 1997 r., II UKN 186/97, OSNAPiUS 1998 nr 11, poz. 342) na gruncie art 473 k.p.c. wielokrotnie wypowiedział się, że w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych i prawa pracy w postępowaniu przed sądem nie obowiązują ograniczenia dowodowe. W postępowaniu przed sądem ubezpieczeń społecznych w sprawach o świadczenia emerytalno-rentowe prowadzenie dowodu z zeznań świadków lub z przesłuchania stron nie podlega żadnym ograniczeniom. Nie może zatem ulegać wątpliwości, że pracownik czy ubezpieczony ubiegający się o świadczenie z ubezpieczenia społecznego może w postępowaniu przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych wszelkimi dowodami wykazywać okoliczności, od których zależą jego uprawnienia z tytułu ubezpieczenia - także wówczas, gdy z dokumentu np. zaświadczenia o zatrudnieniu, wynika co innego. Sąd Najwyższy w postanowieniu z 9 grudnia 2011 r. sygn. akt II UZP 10/11 (OSNP 2012/23-24/298) wyraził pogląd, że sąd ubezpieczeń społecznych, rozpoznający sprawę w wyniku wniesienia odwołania od decyzji Dyrektora Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w W. w sprawie ponownego ustalenia (obniżenia) wysokości emerytury policyjnej byłego funkcjonariusza Służby Bezpieczeństwa, nie jest związany treścią informacji o przebiegu służby w organach bezpieczeństwa państwa przedstawionej przez Instytut Pamięi Narodowej zarówno co do faktów (ustalonego w tym zaświadczeniu przebiegu służby), jak i co do kwalifikacji prawnej tych faktów (zakwalifikowania określonego okresu służby jako służby w organach bezpieczeństwa państwa). Należy podkreślić, że postanowienie Sądu Najwyższego zapadło na tle obniżenia emerytury policyjnej w związku z pierwszą ingerencją ustawodawcy w świadczenia emerytalne funkcjonariuszy reżimu komunistycznego, kiedy to do ustawy z 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy, wprowadzono dodatkowy art. 15b przewidujący, że obniża się emeryturę osobie, która pełniła służbę w organach bezpieczeństwa państwa, o których mowa w art. 2 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów, i która pozostawała w służbie przed dniem 2 stycznia 1999 r.

Sąd Najwyższy uznał zatem, że informacja IPN stanowi dowód, który nie jest jednak dowodem wyłącznym albo dowodem niepodważalnym, którym sąd byłby związany, bez możliwości jego oceny w ramach przysługującego sądowi prawa do swobodnej i wszechstronnej oceny dowodów (art. 233 §1 k.p.c.). Inaczej rozumiana uchwała dawałaby IPN przymioty organu rozstrzygającego arbitralnie kwestie wysokości świadczenia emerytalnego bez potrzeby odwoływania się do sądu a z sądu organ firmujący jedynie ustalenia zawarte w informacji IPN.

W związku z powyższym nie zasługiwał także na uwzględnienie zarzut naruszenia art. 2 ust.1 i ust.4 ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji (...) oraz ich rodzin. Przywołany przepis nakłada na organ rentowy obowiązek wszczęcia postępowania z urzędu w przypadku uzyskania informacji z IPN o przebiegu służby na rzecz totalitarnego państwa, co też w przedmiotowym postępowaniu organ uczynił, a następnie wydał zaskarżone decyzje. Sąd Okręgowy, jak zostało wskazane wyżej nie jest taką informacją związany, w związku z czym nie mógł naruszyć przywołanego przepisu.

Odnosząc się do meritum sprawy wskazać należy, że wprawdzie z literalnego brzmienia przepisu art. 13b ustawy zaopatrzeniowej wynika, że jedynym kryterium pełnienia służby na rzecz totalitarnego państwa jest fakt pełnienia służby w okresie od 22.07.1944 r. do 31.07.1990 r. w wymienionych w nim jednostkach organizacyjnych będących częścią aparatu systemu policyjnego, na którym opiera się państwo totalitarne, to jednak – zdaniem Sądu Apelacyjnego - mając na uwadze wykładnię celowościową ustawy uznać należy, że istotne znaczenie dla interpretacji definicji „służby na rzecz totalitarnego państwa” ma rodzaj i zakres czynności wykonywanych w trakcie służby.

Ww. ustawa nie zawiera definicji „służby na rzecz totalitarnego państwa”. Celem odkodowania znaczenia tego sformułowania należy w związku z tym odnieść się do definicji zawartej w ustawie z 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz o treści tych dokumentów (Dz.U. z 2019 r. poz. 430). Zgodnie z preambułą ww. ustawy służbą tego rodzaju jest „praca albo służba w organach bezpieczeństwa państwa komunistycznego, lub pomoc udzielana tym organom przez osobowe źródło informacji, polegające na zwalczaniu opozycji demokratycznej, związków zawodowych, stowarzyszeń, kościołów i związków wyznaniowych, łamaniu prawa do wolności słowa i zgromadzeń, gwałceniu prawa do życia, wolności, własności i bezpieczeństwa obywateli, była trwale związana z łamaniem praw człowieka i obywatela na rzecz komunistycznego ustroju totalitarnego”.

W uzasadnieniu projektu ustawy z 16 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy służb mundurowych wskazano, iż jej celem jest „wprowadzenie rozwiązań zapewniających w pełniejszym zakresie zniesienie przywilejów związanych z pracą w aparacie bezpieczeństwa PRL przez ustalenie na nowo – świadczeń emerytalnych i rentowych osobom pełniącym „służbę na rzecz totalitarnego państwa” w okresie od 22.07.1944 r. do 31.07.1990 r.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, do zastosowania rygorów z art. 15c ustawy nie wystarczy samo formalne pełnienie służby w jednostkach wymienionych w art. 13 b ustawy w okresie od 22.07.1944 r. do 31.07.1990 r. ale pełnienie służby polegające na zwalczaniu opozycji demokratycznej, związków zawodowych, stowarzyszeń, kościołów i związków wyznaniowych, łamaniu prawa do wolności słowa i zgromadzeń, gwałceniu prawa do życia, wolności, własności i bezpieczeństwa obywateli, łamaniem praw człowieka i obywatela.

Odwołać się też należy do wykładni art. 13 b ust. 1 ustawy z 16 grudnia 2016 r. dokonanej przez Sąd Najwyższy w uchwale składu 7 sędziów z 16 września 2020 r. (III UZP 1/20). We wskazanej uchwale Sąd Najwyższy stwierdził: „Kryterium służby na rzecz totalitarnego państwa” określone w art. 13 b ust. 1 ustawy zaopatrzeniowej powinno być oceniane na podstawie wszystkich okoliczności sprawy, w tym także na podstawie indywidualnych czynów i ich weryfikacji pod kątem naruszenia podstawowych praw i wolności człowieka.”

We wspomnianej uchwale Sąd Najwyższy wskazał też, że sądu powszechnego nie wiąże informacja o przebiegu służby wydana przez IPN w trybie art. 13a ust. 1 ustawy z 1994 r. W konsekwencji w razie stosownego zarzutu przeciwko osnowie informacji, sąd jest zobowiązany do rekonstrukcji przebiegu służby w konkretnym przypadku, na podstawie wszystkich okoliczności sprawy. W szczególności na podstawie długości okresu pełnienia służby, jej historycznego umiejscowienia w okresie od 22.07.1944 r. do 31.07.1990 r., miejsca pełnienia służby, zajmowanego stanowiska (pkt 59 uchwały SN). W tym zakresie Sąd Najwyższy zwrócił uwagę na potrzebę sięgania do opinii służbowych funkcjonariuszy, uwzględniania ogólnych reguł dowodzenia: rozkładu ciężaru dowodu, dowodu prima facie, domniemań faktycznych, wynikających z informacji o przebiegu służby (pkt 60 uchwały SN). Wskazano, że przy

ocenie zasadności objęcia konkretnej osoby zakresem ustawy okolicznością, której nie można pominąć jest sam fakt weryfikacji w 1990 r. (pkt 92 uchwały SN).

Za Sądem Najwyższym powtórzyć należy, że nie każde nawiązanie stosunku prawnego w ramach służby państwowej wiąże się automatycznie z zindywidualizowanym zaangażowaniem bezpośrednio ukierunkowanym na realizowanie charakterystycznych dla ustroju tego państwa jego zadań i funkcji. Charakteru służby „na rzecz” państwa o określonym profilu ustrojowym nie przejawia ani taka aktywność, która ogranicza się do zwykłych, standardowych działań podejmowanych w służbie publicznej, to jest służbie na rzecz państwa jako takiego, bez bezpośredniego zaangażowania w realizację specyficznych – z punktu widzenia podstaw ustrojowych – zadań i funkcji tego państwa, ani tym bardziej taka aktywność, która pozostaje w bezpośredniej opozycji do zadań i funkcji państwa totalitarnego (pkt 82 uchwały SN). W ocenie Sądu Najwyższego nie można zakładać, że każda osoba pełniąca służbę działała na rzecz totalitarnego państwa, gdyż niektóre funkcje związane były z realizacją zadań w zakresie bezpieczeństwa państwa, które są istotne w każdym jego modelu; niezależnie od tego komu była podporządkowana: służba w policji kryminalnej, ochrona granic (pkt 95 uchwały SN). Sąd Najwyższy zwrócił uwagę na potrzebę odróżnienia osób, które kierowały organami państwa totalitarnego, angażowały się w realizację zadań i funkcji państwa totalitarnego, nękały swych obywateli także na innym polu niż styk szeroko rozumianego prawa karnego, a więc tych podmiotów, których ocena jest zdecydowanie negatywna, od osób, których postawa nie pozostawała w bezpośredniej opozycji do zadań i funkcji państwa, lecz sprowadzała się do czynności akceptowalnych i wykonywanych w każdym państwie, także demokratycznym, bez skojarzeń prowadzących do ujemnych ocen. Inaczej każdy podmiot funkcjonujący w systemie państwa w tych latach mógłby się spotkać z zarzutem, że jego działanie, w ogólnym rozrachunku, było korzystne dla państwa totalitarnego (pkt 90 uchwały SN).

Podsumowując, Sąd Najwyższy wskazał, że pojęcie „służby na rzecz totalitarnego państwa” sensu stricto: „powinno objąć lata 1944-1956 i wiązać się wyłącznie z miejscem pełnienia służby, o ile oczywiście nie zostaną wykazane przez zainteresowanego przesłanki z art. 15c ust. 5 ustawy z 1994 r. lub w informacji o przebiegu służby zostaną wskazane okoliczności z art. 13a ust. 4 pkt 3 ustawy z 1994 r.” (pkt 93 uchwały SN). Natomiast „pojęcie sensu largo obejmie zaś okres wskazany w art. 13 b, czyli łączący w sobie cechy okresu totalitarnego i postotalitarnego (autorytarnego) oraz pierwszego okresu transformacji, to jest od utworzenia rządu T. M.. [...] tak interpretowane pojęcie zostanie ukierunkowane na funkcje, jakie pełnił i zadania, jakie podczas służby wykonywał funkcjonariusz.” (pkt 94 uchwały SN).

Podzielenie przez Sąd Okręgowy wykładni prawa co do mocy wiążącej informacji IPN wyrażonej w uchwale III UZP 1/20 nie może być traktowane jako naruszenie art. 87 § 1 ustawy z 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym. Odwołanie się bowiem do poglądu Sądu Najwyższego dokonującego wykładni prawa, nawet w innej sprawie, jest wręcz pożądane, a jednym z celów orzecznictwa Sądu Najwyższego jest tworzenie jednolitości w zakresie orzekania. Uprawniona jest wręcz teza, że to ignorowanie pogłębionej wykładni prawa dokonanej przez Sąd Najwyższy z reguły będzie skutkowało naruszeniem prawa przez sąd orzekający. Brak formalnego związania w innej sprawie nie zwalnia bowiem sądu od prawidłowego zastosowania danej normy, a wypowiedź Sądu Najwyższego w powiększonym składzie, w kwestii jej stosowania jest trudną do zignorowania wskazówką, zwłaszcza jeżeli sąd orzekający podziela taką wykładnię. Tym samym nie można uznać za błędne odwołanie się przez Sąd I instancji do treści preambuły ustawy lustracyjnej co czyni zarzut naruszenia art. 87 ust. 1 Konstytucji bezzasadnym.

W niniejszej sprawie IPN wydał informację o przebiegu służby odwołującego się stosownie do art. 13a ust. 1 ustawy zaopatrzeniowej i na podstawie akt osobowych stwierdził, że D. B. od 1 listopada 1987 r. do 31 lipca 1990 r. pełnił służbę na rzecz totalitarnego państwa o której mowa art. 13b ustawy. Prawidłowy tok postępowania w sprawie jak niniejsza powinien powodować, że informacja IPN o przebiegu służby wyznacza pewne ramy czasowe, co do których zachodzi potrzeba wyjaśnienia, co konkretnie robił były funkcjonariusz, co można by ocenić jako działalność na rzecz państwa totalitarnego.

Mając na uwadze powyższe rozważania i przede wszystkim kryteria oceny służby na rzecz totalitarnego państwa wyrażone w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 16 września 2020 r. (III UZP 1/20) przypomnieć należy przebieg służby D. B. oraz zajmowane przez niego stanowiska.

Służbę w Milicji odwołujący rozpoczął od 30 lipca 1985 r. jako kursant plutonów lekkich (...) B., następnie od 1 sierpnia 1987 r. był milicjantem plutonów lekkich (...). Od 1 listopada 1987 r. był milicjantem-kurierem Poczty Specjalnej Wydziału Łączności WUSW w B.. Stanowisko to formalnie zajmował do końca lipca 1990 r., natomiast z dniem 31 lipca 1990 r. rozkazem Komendanta Wojewódzkiego Policji w B. został zwolniony ze służby w Milicji Obywatelskiej i mianowany od 1 sierpnia 1990 r. do służby w Policji. Od tej daty był policjantem Sekcji IV Wydziału Łączności KWP B. i służbę w tej formacji pełnił do 10 stycznia 2010 r.

D. B. przesłuchany w charakterze strony szczegółowo opisał obowiązki i czynności wykonywane przez niego w Wydziale Łączności na stanowisku kuriera Poczty Specjalnej. Wskazał w szczególności, że jego obowiązkiem było rozwożenie zaplombowanych worków do komend policji (milicji) na terenie województwa, bądź do W.. Przewóz poczty odbywał się pociągiem w zarezerwowanych przedziałach, bądź samochodem w przypadku krótszych tras. Podkreślił, że nie znał treści przewożonej korespondencji, a do jego obowiązków jako kuriera należało dostarczyć przesyłkę do konkretnego adresata, uzyskać potwierdzenia i ewentualnie odebrać korespondencję zwrotną.

Twierdzenia odwołującego, co do zakresu obowiązków i sposobu ich wykonywania w spornym okresie od 1 listopada 1987 r. potwierdzają dokumenty zgromadzone w aktach osobowych. Przykładem jest charakterystyka przebiegu służby (k.163) z której wynika, że w okresie służby w Wydziale Łączności, gdzie pracował 23 lata, realizował obowiązki związane z przewożeniem, wymianą i ochroną ładunku pocztowego w trasach kurierskich. Praca kuriera była wykonywana w terenie i wymagała znacznego wysiłku fizycznego i dyspozycyjności. Przewóz ładunków odbywał się według ustalonych grafików. Także z opinii służbowej obejmującej okres od 1 listopada 1987 r. do 30 lipca 1988 r. (k.119-122) wynika, iż do obowiązków odwołującego jako kuriera należało przewożenie poczty zgodnie z ustalonym grafikiem na trasach międzywojewódzkich i wewnątrzwojewódzkich. Odwołujący samodzielnie wymieniał ładunki pocztowe w Rejonowym Urzędzie Spraw Wewnętrznych.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, na podstawie stanowisk, jakie zajmował odwołujący, nie można uznać, aby pełnił on służbę na rzecz totalitarnego państwa w rozumieniu wynikającym z uchwały w sprawie III UZP 1/20. Jak słusznie zwrócił uwagę Sąd Okręgowy, dokumentacja osobowa odwołującego nie wskazuje, aby w spornym okresie podejmował on działania, które zmierzały do nękania obywateli i naruszania ich podstawowych praw i wolności. Wynika z niej, że do obowiązków odwołującego należało przewożenie korespondencji, ładunków pocztowych pomiędzy Rejonowymi Urzędami Spraw Wewnętrznych. Zeznania odwołującego nie wskazują na odmienny zakres obowiązków w spornym okresie.

Sąd Apelacyjny zwraca uwagę, że w ramach swoich zadań D. B. wykonywał zadania tożsame do zadań realizowanych aktualnie w Wydziałach Łączności. Działania takie mają na m.in. na celu zapewnienie prawidłowej, sprawnej wymiany korespondencji pomiędzy jednostkami Policji, i nie mogą być oceniane negatywnie. Sam fakt podlegania Wydziałów Łączności nadzorowi WUSW nie przesądza jeszcze o wykonywaniu przez odwołującego zadań operacyjnych.

Podkreślić też należy, iż po zmianach ustrojowych i powołaniu Policji w miejsce Milicji Obywatelskiej, co miało miejsce w 1990 r., D. B. bezpośrednio po zwolnieniu ze służb w MO z dniem 31 lipca 1990 r. został przyjęty do służby w Policji od 1 sierpnia 1990 r. i powierzono mu obowiązki tożsame z wykonywanymi do 31 lipca 1990 r. Służbę w Policji, co wyżej wskazano pełnił nieprzerwanie do czasu przejścia na emeryturę w 2010 r. Zdaniem Sądu Apelacyjnego, gdyby służbę odwołującego w okresie od 1 listopada 1987 r. do 31 lipca 1990 r. na stanowisku milicjanta-kuriera należało zakwalifikować jako służbę na rzecz totalitarnego państwa, to z całą pewnością nie przeszedłby pozytywnej weryfikacji i nie zostałby przyjęty o pracy w Policji.

Skoro zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie pozwolił na ustalenie, że okres pełnionej przez odwołującego służby, był okresem służby na rzecz totalitarnego państwa w rozumieniu art. 13b ustawy zaopatrzeniowej, to nie

można było zastosować do niego art. 15c i art. 22a ustawy zaopatrzeniowej, który określa warunki obliczania wysokości emerytury i renty właśnie osoby, pełniącej służbę na rzecz totalitarnego państwa. Art. 15c i art. 22a tej ustawy nie miał zatem zastosowania w sprawie odwołującego, dlatego brak było podstaw do obniżenia emerytury i renty w sposób wskazany w art. 15c i 22a tej ustawy.

Odnosnie zarzutu naruszenia art. 188 pkt 1 i 2 Konstytucji RP poprzez samodzielne rozstrzygnięcie w zastępstwie Trybunału Konstytucyjnego o niezgodności art. 15c oraz 22a ustawy zaopatrzeniowej, zauważyć należy, że Sąd I instancji nie oceniał zgodności wskazanych przepisów z Konstytucją. Z uzasadnienia zaskarżonego wyroku wynika, iż podstawą uwzględnienia odwołania było ustalenie, że D. B. nie pełnił służby na rzecz totalitarnego państwa w spornym okresie. Zatem zarzut naruszenia przez Sąd I instancji wymienionego przepisu Konstytucji RP nie jest zasadny.

Odnosnie zawartego w apelacji zarzutu naruszenia art. 177 § 1 pkt 3¹ k.p.c. poprzez jego niezastosowanie należy wskazać, że pomimo, iż ww. przepis umożliwia sądowi zawieszenie postępowania jeżeli rozstrzygnięcie sprawy zależy od wyniku postępowania toczącego się przed Trybunałem Konstytucyjnym, to wniosek ten nie zasługiwał na uwzględnienie. Zdaniem Sądu Apelacyjnego zawieszenie postępowania mogłoby spowodować przewlekłość niniejszego postępowania i tym samym naruszenie prawa odwołującego do rozpoznania jego sprawy w rozsądnym terminie i skutkować odpowiedzialnością, na podstawie przepisów ustawy z 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz.U.2018.75 j.t.). Przypomnieć w tym miejscu należy, iż prawo strony dostępu do sądu i rozpoznania jej sprawy w rozsądnym terminie, gwarantowane jest art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności sporządzonej w dniu 4 listopada 1950 r. w R. (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284 ze zm.) i art. 45 Konstytucji RP. Szczególnie akcentowane jest w sprawach, w których przedmiotem są świadczenia mające istotne znaczenie dla egzystencji ubezpieczonych (emerytury, renty, wynagrodzenia za pracę). Znany jest Sądowi fakt, że przed Trybunałem Konstytucyjnym od trzech lat toczy się postępowanie w sprawie sygn. akt P 4/18, w przedmiocie odpowiedzi na pytanie prawne Sądu Okręgowego w Warszawie. Sąd ten postanowieniem z dnia 24 stycznia 2018 r. sygn. akt XIII 1 U 326/18, zwrócił się do Trybunału z pytaniem o konstytucyjność przepisów art. 15c, art. 22a oraz art. 13 ust. 1 lit. 1c w związku z art. 13b ustawy zaopatrzeniowej w brzmieniu nadanym przez art. 1 ustawy z 16 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji w związku z art. 2 ustawy z 16 grudnia 2016 r. oraz art. 1 i 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji. Ponadto zawieszenie postępowania, w świetle art. 177 § 1 pkt 3¹ k.p.c. jest fakultatywne, a zatem zależne od decyzji sądu orzekającego biorącego w tym względzie pod uwagę wszystkie okoliczności sprawy. W rozpoznawanej sprawie decyzja organu rentowego zapadła 19 marca 2018 r. a zatem od jej wydania upłynął już okres ponad 3 lat. Stąd, zdaniem Sądu Apelacyjnego, niezbędnym jest wydanie orzeczenia w niniejszej sprawie.

Ponadto pomijając fakt fakultatywnego zawieszenia postępowania, na podstawie art. 177 § 1 pkt 3¹ k.p.c., trzeba też zauważyć, że nawet wydanie wyroku Trybunału Konstytucyjnego stwarzać może stronom, stosownie do jego treści możliwość potencjalnego wznowienia postępowania stosownie do art. 401¹ k.p.c., 403 § 4 k.p.c., 416¹ k.p.c. Nadto równie istotną kwestią jest to, że zawisła przed Trybunałem sprawa dotyczy zgodności przepisów ustawy z 16 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy (...) z Konstytucją RP. Nawet zatem negatywne rozstrzygnięcie w tym zakresie dla funkcjonariuszy nie zwolni sądu od oceny obniżenia świadczeń w kontekście regulacji prawa unijnego ale i również, z punktu możliwości pozbawienia lub ograniczenia ich świadczeń w kontekście przyznania im ochrony w sprawach art. 1 Protokołu Nr (...) do Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności sporządzonego w dniu 20 marca 1952 r. w P. (Dz.U. z 1995 r. Nr 36 poz. 175).

Reasumując Sąd Apelacyjny w całości podziela ustalenie Sądu I instancji co do tego że wykonywanych przez odwołującego czynności w okresie od 1 listopada 1987 r. do 31 lipca 1990 r. nie można potraktować jako służby na rzecz totalitarnego państwa w rozumieniu art. 13b ustawy skutkiem czego brak było podstaw do obniżenia emerytury oraz renty w sposób wskazany w art. 15c i 22a ustawy z 16 grudnia 2016 r.

Z tych względów Sąd Apelacyjny oddalił apelację jako bezzasadną na mocy art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania odwoławczego Sąd Apelacyjny orzekł stosownie do jego wyników - na zasadzie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z § 10 ust. 1 pkt 2 i § 9 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 265).

Alicja Sołowińska